

PRIJÁTEL.

Znanoszt razserjüvajôcse mészecsne novine.

Naprêpláce cêna:

Nastrtnyek leto . . . . . 90 kr.

Broj 9.

Naprêpláce penez i novine szlisajôcse pizma szo na imé réditela v-Buda-Pest „országház“ poszlane.

Pregléd.

Budapest, 30-toga mésznyeka.

Szpráviscse 28-toga mihalscseka vküp pride. Te mo od orszacski dugovány vcsaszi vecs csüli. Zdaj sze malogda kaj imenitnoga zgodi. Vszaki, ki sze v-orszacski dugoványaj trdi, v-leti szí malo pocsinka poiscse. Od miniszterov kam te edem, kam te drügi na szvoje poszesztvo, ali kama inam odiso sze pocsivat. Na mali 'zacsnejo 'ze nezáj pridti, ár sze moro k-deli szprávlati i pripraviti, ka de szpráviscse v-zimi dokoncsávati melo. V prvom rédi sztojijo orszacski sztroski na prisesztno leto. Eti sztroski sze zdaj vküpposztávlajo i kak je csüti potrêbnoszt sze pá z-véksov sumov szka'züje, kak koliko dohodka suma zadene. Pá vecs vödáno more bidti, kak sze notri vzeme. V etom mészeci je od miniszteriuma penez vöpokázano, koliko je v-drügom strtnyeki toga tekôcsega leta notri priteklo i koliko je vödáno. Notri je priteklo 44.411,332 rainskih, i vö je dáno 50.259,107 rh. Visé vödáno 5.947,722 rh

Od pogodbe banka i váme zdaj nikaj nê csüti. Tak právjio, ka tô v-Becsi dokoncsano, kak sze more zgoditi. Zobsztom je prôti guesi.

Miniszter poloobdelanya i tersztva, Simonyi, je szvoje csészti doli zahválo. Tak právjio, ka tô záto vesino, ár on nemre pogodbo povoliti, da vidi, ka de skodliva na nas ország. Ráj csésztt povr'ze, kak bi v-tom deli pomágacs bio. Na vrêmen, dokecs na Simonyia meszto nede drügi miniszter imenüvan, toga miniszteriuma dela de Trefort zdásnyi miniszter vcsenyá pelo. Zdaj sze more prvle eden prilicsen cslovek nájti, ki toga miniszteriuma dugovány ravnanya vrôke dobi. Komaj sze nájde, ki je za tô meszto vucsen.

V-országí je vsze túho. Poszlanci v-szójih krajínaj szo sze nê jáko trüdili z glász daványom, ka bi szvojim mesztancsarom na prê dáli, ka sze szkoncsalo na szpráviscsi i kak do sze bodo dr'zali vu dugoványi pogodbe. Szkoro vszem je rávnok prav priso te zdaj tekôcsi szrbszki-törszki bój. Lüsztvi pazlivoszt je tá obernyeno i niti ne vpametivajo, ka bi nyim sze malo vecs trbelo szkrbeti za domácsa dugoványá.

V-etom meszêci szo pá nisteri nasi szrbi notri zaprêti, ki szo z-tém obto'zeni, ka szo v-bóji sztojêcse

szrbe namênili z-pênezi i z-szoldáki pomágati. Tak pisejo, ka pri nisteromi szo pizma nasli, stera zadoszta szvedocsijo, ka szo steli vcsiniti. Gvüsnoaga v-tom dugoványi escse itak nikaj nevemo. Csi szpráviscse vküp pride, te mo vcsaszi vecs csüli od toga, ár miniszter predsxednik obpitan bode, za káksega zroka volo szo tê notri zlovléni.

z Ruszkoga vnogo vojnikov ide v-Szrbio. Z-eti eden táo prêk po nasem országí sze pôtt vzéo i té szo tüdi eti v-Budapesti gorprijali, csi szo glih papére v-rédi meli; ár v-nyihova pizma je tô zapiszano, ka sze oni tomi tivaristvi szlisijo, stero za ranyene szkrbi i je vrácsi. Nájmre szo záto gorprijani bili, ár szo vnogo bojne skéri pri szebi meli, z táksim sze pa ne vrácsio ranyeni, nego sze za tákse rédiyo. Od minisztera zvönszki dogovány je zapoved prisla, ka sze tê ruszi naj odpisztijo i tak szo te na drügi dén vcsaszi od potivali vu Szrbio. Szamo ka szo na tô gorzasztávlanye né racsunali i nisteromi szo pênezi szvalili.

Ete dnih je vu Szegedi mestrie i pôla pôva i skéri vérsztva zlo'zba odpréta. Vnogo gléda vrêdnoga blága viditi na toj zlo'zbi. Tú sze dá vszákomi prilika viditi, ka nasi rokodelavci tak lepô i dobro znájo delati, kak steroga koli ptühinszkoga országá rokodelavci. Za mestrio mámo domá pripravne roké, szamo ka küpcov nega, ár je vszáki na ptühinszko blágo navajeni. 'Ze za toga zroka volo bi sze mogla granica zaprêti, ka bi sze prinasz mestria omocsnêsila i ország bi vcsacsi bogatêsi gráto, ár pênezi nebi vu ptühinszke országá sli, odkec k-nam szamo tak nezáj pridó, csi je na dug gorivzememo. Zlo'zba vu Szegedi je od vnogi lüdi pohájana. Eta zlo'zba nájmre záto obdr'zána, ár vu Becsi vszigdár tô právjio, ka na vogrszkem nêga mestréje i záto je Vogrszkiország prisziljen na nemsko mestrio. Zdaj sze nyim poká'ze ka szo nê steli znati.

Od minisztera vojszke vödáne zapôvedi táksi vucsitelje, steri sze v-szoldacski réd szlisijo, vszáko leto szamo mésznyek meszeca bodo notri zazváni.

Miniszter penez navküpní dugovány, Holzgethan, je mreó i na nyagovo meszto je Hoffmann imenüvan, ki je vu miniszteriumi zvönszki dugovány 30 lét szlü'zo. Eto csésztt je za pocsinek dobo, ár miniszter penez navküpní dugovány szkoro nikaj dela nema i nemci tak kak mi bi lehko bili brezi té szamo doszta sztroskov zaprávlajôcse csészti.

B ó j.

Budapest, 1-ga mihalsceka.

Dvâ mészeca 'ze krv tecsé na pôlibojne. Dvanâjšet jezero szrbov i szkoro escse ednôk toliko törszki vojâkov je v-tom vrêmeni v-zemlô prislo. I ka za nâszhaja má te eden, ali te drügi v-boji sztojécsi národ pred szvetom goripokázati? Nikaj. Jeli dugoványe cslovecsânsztva sze z-tém bojom na prê pomore? Nê. Zakój sze pa dönok tak neszmiľno kolejo? Szrbi právijo: szlobodni scsémo bidti. Prav májo. Vszâki národ sze more na tô sziliti, ka je naj nikomi nê podvr'zen, naj je szamosztâlen. Szrbszka podvr'zenoszt v-tom sztoji, ka törkom vszâko leto 60 jezér zlátov moro plâcsati. Isztina, ka ta mála podvr'zenoszt táksa, kak ta velka. Edna je tak ne prilicsna, kak ta ova. Pod törszkov oblâsztjov sztojécsiva orszâga Boszna i Bolgarszka, obôjiva szlovenszkiva národa, tüdi nescseta du'ze törszki járem nosziti. Törk právi, ka teva orszâga po právdi, ár je on nyiva szebi z-orosnyom za szvojo, nyaga szlisita i on ne piszti vö od szvoji perôti ni toga ednoga ni toga drügoga. Boszna i Bolgarszka v-ednom vrêmeni szta sze k-vogrszkoy krôni szlisila. Jeli bi sze nam vrêdno bi'ô boriti za téva orszâga? Nigdâr nê. Csi teva orszâga z-orosjom szloboscino iscseta, na tom sze niscse nede csüdivo, ki törszko vladarüvavye pozna. Ali Szrbia, Boszna i Bolgarszka prêti törkom sze nemre brezi lücke pomôcsi tak prêti posztaviti, ka bi szvoja 'zelenya na oblâdnoszt zdignoli. Csi glih tê orszâgi májo zadoszta velko môcs vöposztaviti na pole bojne, ali vskéri i v-szoldacskon deli szo nê tak vucseni. Zâto, ki scsé v-bój idti, more prvle vszâki sztopâj dobro premiszliti. Szrbe rusz v-bój na ráto i on je pomâga z-pênezi i zdaj 'ze vsze bolje z-lidmih tüdi. Ali tô je vsze pre malo. Jeli je vrêdno bilô szrbom na tô narâtanye poszluhsati? Koliko mo'zöv v-zemli prehnê, koliko dovic i szirotic szkuznami ocsi hodi v-szvojoj domovini, gde nemre doma nájti, ár nyim bój hi'ziesko zapravo! Zobsztom iscsejo szvoje ognyscse, gde szo po vecserâj od plaména oszvekleni veszélo vküp szideli! Tô je vsze minolo. Pa zakój sze tô moglo zgoditi? Na tô szamo tiszti goszpodje znâjo odgovor dati, ki prêsztoga csloveka krv za jáko fâl blâgo májo. Jeli, csi sze bój zdaj dokonca, kâksi nâszhaj do meli goripokázati szrbi, kâksega törki? Nîkaksega nê! Vsze tak osztâne, kak je bilô Jeli je vrêdno bilô za tô toliko lüdi zapraviti? Ali csâkajmo. Escse szmo nê dokonca bôji prisli. Stüki escse muvijo, pükse escse prászkajo. Klánye escse trpi. Tak sze szka'züje, ka de szvét escse vékse klányé vido.

Do eti máo szo szrbi nê meli szrecso v-bôji. Isztina ka 'zerjavo prêti sztojijo törkom, pa csi szo glih törke nisterokrât zoszekali: od vékse môcsi szo sze dönok mogli ognoti. Törszka vojszka dnesz na szrbszkoy zemli sztoji. Za szrbe je tô szrecsa, ka szo törcei nê krédi bili k-boji, szlednyoj vöri szo sze pascsili z-velkov szilov vküpszpraviti, ka je mogocsno bilo. Csi bi törki tak szprâvleni bili, kak sze sika bidti ednomi rédnomi orszâgi, dnesz bi bój 'ze nâcsi sztao. Ali Törkszkior-szâg je jáko na nîkoj szprâvleni, vesâszî nema toliko

pênez, ka bi szoldâkom i csésztnikom lon plâcsó. Ovak je orszâg jáko obülen, ali zdâsnyem vladarüvanyom i dokecs do törki korân zaprávdo dr'zali: Törszkior-szâg de sze vsze bolje razrüsényi blizâvo.

Kak sze do etimao pokázalo, törszki voji jáko pametno bój pelajo i szrbe szo 'ze nisterokât vkanili i potom mocsno zoscsukali. Szamo ka csi gder protivnika na bê'zanye priszilijo, tomi sze tak veszelijo, ka protivnika ne naszledüjejo i z-tém nyemi cajt dájo, ka sze pá vküp poberé.

Szrbszki voji szo z-tém najvecs pregrêsili, ka szo zvelkim zavüpanyom nad protivnika vdarili i szo nê mârâli csi sze nyihovi lidji zobsztom tá dájo klati. Za toga zroka volo szo nistere voje nezâj zézvali.

Törki szo szrbe zdvojih mocsnih mesztaj od tirali. Dugo sze vleklo, ka szo törki szrbe zmeszta genoti mogli. V-ednom meszti szo szrbe prêk Timok vodé, v-drügom krâji pa Moravé vodô zgonili. Pri toj priliki szo törki Zajesâr i Knjasevâc meszta za szvojili, stera szta szrbom dobro szlü'zila. Szrbi escse dvoja jáko mocsna mészta májo: tô je Alekszinâc i Deligrâd. Törki szo 'ze do Alekszinâca prisli. Bój 'ze tü szkoro deszét dnih tecsé. Törki nemajo za doszta stükovi tak malo znâjo opraviti. Po ti lagoji potih stüke, drügo skér i za szoldâke jelo törki po mali znâjo na prê szpraviti. Szrbi szo törke vdrügom meszti csakali i na ednôk szo pod Alekszinâcom sztâli. Szrbi bi jáko mocsni bili, csi bi sze oni szamo na obranyénye krédi na pravili, ár 'ze ti vnôgi bregôvje tô kâ'zejo, ka bi táksi boj mogli pelati. Imenitnêsega bitja escse nê bilô. Gda vednom, gda v-drügom meszti sze kolejo, ali tô vsze li tak po falataj ide. Z-toga sze vidi, ka k-boji ni te eden nê prav krédi bio.

Szrbszkior-szâg 'ze do szlêdnyega mo'zá v-bôji, sztoji, na meszto szpâdnyene nema nikoga poszlati, törki pa vsze kraja nôve szoldâke v-bój posilajo. Zdj 270 jezér törkom 210 jezér szrbov prêti sztoji. Vnogo ruszov sze szrbom napomôcs pascsi.

Zdâsnyi bój jáko neszmiľno tecsé. Kak te eden, tak te drügi vsze doli szeka ka prednyega pride, nikomi 'zitek ne nehâ i escse ranyene szvêta szprâvlajo. Zvön toga pri törszkoy vojszki szojo ti po iméni basi-bozuki, vszefelé sztâlisca vküp pobráni lidjé, grivi razbojnicke, tê vesznice vo'zigajo, robijo, mirovne lidi, 'zenszke, deco kolejo. Tê v-ednom rédi sztogijo zdivjimi sztvâri. Szrbi tüdi vnogo nemilnoszt delajo: törkom noszé, vüha doli szekajo i vesz-tâksim nesztrâno-ztim szvoje ne csclonecsânsztvo vö pokâ'zejo. Bój je tüdi necslovecsansztvo delo, kapa da eden cslovek ovoga escse mantrâ, tô je jáko hüdo delo.

Vu Szrbi je jáko velka nevola. Lüsztvo sze pascsi szvoj dom povrcsti, pa szamo ka more vszebov vzeme. Pred törkom vesznice zvu'zgéjo i csi kaj osztâne, tô törka rôka zaprávi. Szirostvo sze vszepovszéd szka'züje

Crnagore vojszka sze z-véksov szrecsov borila prêtiki törkom, dvakrát szo crnagorcei törke jáko zdünkali, ali vsze zobsztom, da je tê tüdi malo i zâto nemorejo naprê.

14-toga méсныeka szrbszkoga vladika, Milana 'zena pojba rodila, stero sze je 101 sztrljom stükov v-Belomgrádi lüsztvu naznánye dalo. Te nôvi rodják de na imé Dusan krsztsen. Pod Dusan caszarom pred pét sztô létu je Szrbia najbolje zmo'zna bila.

Vu Szrbii je lüsztvo zdaj 'ze jáko prôti bóji i vszáki dén vecs glászi csüti 'zelevsi mér. Miniszter je szo li za bóji i tákse glászi dájo razserjüvati, ka szrbszka vojszka nê obládana i sze mocsno bori. Milán je pri vojszki, ali v-ognyi escse nê bio. Ete dnih je Milán v-Belomgrádi hodo, kak právjio, záto, ka je zvänszkim poglavárom namesztnike oproszo, naj sze za vöszprávlanya méra szkrbijo. Od toga maó je csüti, ka na tô delajo, naj mér bode. Szrbi szo tô glászili, ka od méra nescso csüti; ali kak sze zdaj glászi, Milán vszakojacski mér 'zelé, ár vidi da zobsztom na du'ze krv zaprávlati. Z-polabojne tüdi tô pisejo, ka törki szo szrbe pri Alekszináci tak zbili, ka za nistere dnih eto meszto zasvojijo, csi pa ednôk tô meszto v-rôke dobijo, te szrbi törke vecs ne do mogli sztaviti i cêli ország zasvojijo. Szrbije lüsztvo sze 'ze na vogrszko zemlô pascsi vujti i od nisteri vármegyövv je 'ze vödána zapoved, ka stera vész koliko obrambo iszkajöcsim szrbom more meszto dati. Z Ruszkoga po 5-600 szoldákov ide szkoro vszáki dén v Szrbio, ali tê 'ze nikaj ne oprávjio, ár ta vojszka 'ze razplodjena i volo zgübila.

Vszáki dén vecs i vecs csüti od méra. Poglavárje nevejo, kak bi tô delo zacsnoli. Tê tô scséjo naj vesze tak osztáne vu Szrbii, kak je prvle bilô, zvon ka pod törszkoj oblasztjov sztojécsim szlovenszkim národom naj türk vecs szloboscine dá. Türk tüdi 'zelé mér, szamo ka on tô scsé, naj nyemi Szrbia plácsa sztroske boja i záto, ka Szrbia v-prisesztnom vrêmeni naj ne zburka pá gda sté mér, v-nisteri szrbszki gradáj naj nyagovi szoldáki osztánejo, nisteri gradovje sze pa naj razrüsijo. Pôleg toga zdaj 'ze tanácsivanye tescé. Rusz tô právi, naj sze Szrbia ponizi, ali za praviti sze neszmi. Eto delo de dugo teklo i sto zná, zkáksim nászhajom sze dokoncsa. Zná bidti, ka de sze tô zimôsz tak tá vleklo, naszprotolje sze pa pá gder indri znôvics zacsné. Törce vu A'zii sze prôti ruszi jáko krédi szprávlajo i na granici le'zécse gradé stüke i drüge skéri bojne vozijo.

*

Törce pá nôvoga caszaro májo. V. Murad je szamo nistere mészce na trônusi szedo, ete dnih szo ga od csészti szpravili i szo nyagovoga mlájsega brata Abdul Hamida, po tom iméni drügoga, na caszarszki sztolec poszádili. Murad caszar je v-pamiti zméšan. Sztraslivnoszt ga mantrá. Ete beteg je te dôbo, gda je od Abdul Aziz caszara v-temnico vr'zen bio. Vszigdár tô miszli, ka ga pá iscesejo i ga notri zaprêti scséjo. V-tom krátkom vremené, ka je caszar bio, za orszacska dugoványa nikaj nê máro, ár nyemi beteg tô vcseniti nê dopüsztó. Szamo po iméni bio caszar, vladarüvanye szo pa ti velikási pelali. Zdaj ka sze törce méra csákajo, morejo táksega caszara meti, ki de meo szvojo volo i ki de sze znao podpizati. Korán tô zapovê, ka za obnorjenoga caszara dühovnicke neszmijo bogá moliti. Ete dnih szo dühovnicke na znánye dáli, ka v-prisesztni

pétek (pétek je törszka nedela) ne do za caszara molili. Eto bi velko zmeslingo zroküvalo v-országá i z-tém zrokom s o Muráda z-tronusa zdignoli. Tak csüti, ka sze Murad zcsemérom n.ôro. Dugo nede 'zivo; tô 'ze törszka návada, ka táksi more z-szvêta idti. Právjio ka táksi beteg má, ka dugo tak nede 'zivo.

Abdul Hamid je mládi cslovek. Jáko sze dr'zi k sztároj návadi, od obnovlénnya nescse csüti. Törszki-ország pa csi scsé 'zivetí, vsze bolje sze more blízavati obriszanim národom; ali tô vcsini, ali pa prêde.

Abdul Kerim törszki miniszter vojszke i glávni voj zdaj jáko nagöszteci szpominami cslovek. Od törszkoga sztrána on boj pela i tak v-rokaj má sors szvojga országá. Abdul Kerim je 60 lét sztar. Vnogo lét je v-Becsi bio, ka sze vcsio szoldácska dugoványa. N.ömski dobro zná gucsati. Velki, mocsen cslovek i vnogo jê. Ovak pameten cslovek i szvoje szoldácske znano:z i 'ze vecskrát v-prvlési bojnej vöpokázo.

Basi bozuki szo törszki szamovoíni szoldácske, mládi-sztári vsze zmê-z. Jáko szo sztrasni lidjé i vnogo neszmi noszt vcsinijo. Robijo i vu'zigajo: právi vragövjé. Tak právjio, ka v-boji szo táksi tüdi potrêbni. Vcsászi v-boji szo jáko nüclivi.

Odvujdec z-Bosne med dalmatinszki panduri sze vidi na ednom nasem kèpi. Sziromák komaj ka je mogo z'cêlov kô'zov vujti. Pandur je ga szpitávajo kak sze nyemi kaj godilo, on pa vendar má zadoszta prepovedávati.

Peszmi

— z-Vogrszkoga —

I.

Po zelénom lôgi hodim jaz,
Cernkaszto deklino csákam jaz;
Ona mi je rô'za, tulipan
Jaz pa bodem nyéni püngradesar.

V-püngradi med rô'zmi hodim jaz,
Cernkasztoga d. cska csákam jaz;
On je meni drévo cédrusa,
J z pa nyemi véka cvetécsa.

Tebe vidim vszigdár vu szehnyi
I po szehnyi vu vszáksem deli,
Csi sze radüjem al' zalosztim —
Tô vsze za volo tébe csinim

Doszta szam sze mogao trüditi,
Gda szam szí 'zeno steo szpraviti,
Gda szam magao nájditi prilicsno,
Za lubo bom meo to prvéso.

II.

„Pasztér ovcsárszki, pasztér szirmaski!
Puna je eta mosnya z'pénezi;
Küvim od te' to tvojo szirmastvo
Ali gori nadáj szvojo lubo.“

„Csi bi tô li zádavek bio szamo
I escse sztókrát telko na vino —
I csi bi mi szvét gori nadáli,
Lubo dönok ne bi dao drügomi.“

III.

Jaj ré'zen je ete jeszi
Po jeziki vrê'ze preci, —
Nêmam rad nikaj ré'znoga
Brbotasa neszlanoga.

Jaj ré'zen sze te ren píse
Szücese nõsz, ka sze mi kíse;
Ne lübi mi ren, té dóbi,
Nê — ki je neszránni, gróbi.

Jaj cáceвна je ta páva,
Táksi devojk doszta máva, —
Nê mi trbê takse páve
Dekle cifraszte gizdáve.

Jaj szpekla me krplíva,
Kak devojka mo gotlíva, —
Hüdo krplíve disíjo,
Z-táksov ne m' meo pajdasíjo.

Jaj devojka — jaj krplíva,
Obimajta sze tak vüva; —
Ré'znoga ne lübi mi nikaj:
Küsüjta sze lübeznika.

Abdul Kerim.

IV.

Notri idem v-edno kühnyo,
Na'zgao szam szi tam na pipo,
Ali szamo na'zgao bi szi,
Csi te 'ze goréla nebi.

Pipa mi je 'ze goréla,
Nê szam sô za volo ognya;
Záto szam sô, ár szam vido
Tam notri lepô deklino.

Rávno je te nalágala,
Szplaménom gorijo derva —
Ali ka pa nyénc ocsi,
Májo escse plamén szvetlí!

Notri idôcs me glédala,
Malo ka me je nê zvärkla!
Ogen v-pipi me je vgaszno
Al' szrcé sze mi vu'zgalo.

N. P.

Vkanjeni zarocsnik.

— Prepovedávka. —

'Zerlák 'Zófica
csrnkaszta deklina
bila z-lépor bélov
kô'zov, z-bárson-
sztmi ocsámi, z-csar-
nimi ozmicami i má-
le na küs sztojécse
lampe mela. Ona nê
táksa deklina bila,
kiz-kitov scsé sztára
grátati. Nê je szra-
motlivno z-ocsmi na
zem'ô glédalo, csi je
stoj od 'zenitva gu-
cso. Vnogokrat mi-
szlila na mo'zájemá-
nye, vszigidár szenyé
od dobroga mo'zá
szehnyalo i od lépe
hi'ze, stero bi ona za
naszládno meszto
znála napraviti. Pa
gda jo Grbén Stevan
oproszo, szrcé nyé
na glász klepetalo i
zdoorov volov je
nyemi obecsela, ka
de nyagova 'zena.

Te sészt sztopá-
jov viziki mlado'ze-
nec tak veszélo po-
glejüvo to szvojo
szneho.

— 'Zó szam na-
ma pószko edno hi-
'zo — pravo veszélo
Stevan — za fál na-
ma odájo, pa je te
právi paradí'zom.
Sürki dvor, máli
ogracsek, okna pri ti

Basibozuki.

szunci na ceszto glé-
dajo.

— Oh da je tó
vugodno! — právi
'Zófica.

— Hi'za je má-
la, ali nama doszta
hi'z tak nê trbê.

— Tak je — od-
govori 'Zófica — v-
máloj va tüdi presz-
tor mela.

— Szamo mo
trjé: müva dvá i mo-
ja tetica Cila, stera
tak dobra bila i je
obecsala, ka de te-
csasz pri nama, do-
kecs sze moja 'zena
v-póti v-pelanye vér-
sztva.

— I moj ocsa i
moja mati i moja
bratana, ta szirota
Katica — právla 'Zó-
fica po nebatrivnom
glászi.

Stevan z-csüdi-
vanyom na nyô po-
gledno i escse ocsi
i lampe z-ôdpro.

— Ka? — pito
jezdreznim glászom.

— Jaz sze nebi
znála odlócsiti od
maja ocsa i od moje
materé — právla 'Zó-
fica z-nyénimi vel-
kimi csarnimi ocsmi
proszécсно glédájó-
csa na nyénoga za-
rocsnika — mati szo
szlaba, bete'zna, i od
toga mao, ka szo sze

ocsih mojemi ocsi oszlabile, obadvá odméne pomócs csákata; jeli, Stevan, nebi brezszrcsnoszt bilo sze od moji sztarisov od-lócsiti. Katica je pa plantava, pa száma sze tüdi ne vé hrániti.

Stevan sze zoszago; deklina je vcsaszi vpametivala, ka sze tó nyénomi zarocsniki nevidi; 'zaloszt jo prijo i tak sze nyé vidlo, ka sze med nyima táksa globocsina odprla, stera sze vendar nígdár vcs ne dá zaszipati.

— Kapa szi tó stela, ka bi tvojo celo rodbina knama vzó? — pito Stevan po szkoro grobianszkom glászi.

— Stevan! Stevan!

— Ta edna je bete'zazta, te drügi je szlepi, ta trétja je plantava! — gucsu dale z-trücanim szmémom. Nê, 'Zofika, nê; mé pamet, ne 'zeli od méne táksa norio. Jaz tebé vzemen, nê pa tvojo celo 'zlájto. Nêga táksa sega moskoga, ki bi v-tó privolo.

Deklina gorisztá-nola i eta odgóvirila:

— Jeli Stevan, kákssa 'zena bi grátala z-tákse deklina brezszrcá, stera bi szvoje starise povrgla, ki szo jo z-zmetnim trüdom gorzráhnili i od mó'zá bi zradosztjov prijéla vsze dobróto, z-steré bi szvoje sztarise vóza-prla?

— Eto vszaksá deklina vcseni.

— Nê tak, Stevan; nê vszaka; denem példo, stera je v-táksem sztálicsi kak jaz, táksa nemre vcsiniti. Po tákssem tvojo meni porocseno rokó nemrem vzéti. Szlobodno szi iscses drügo.

— Drága 'Zófica, poszlühni me: tó ne máram, csi tvojim sztarisom gder blüzi k-nama meszto poiscseva, na gvant i na hranénye nyim tüdi rad kaj dam; ali to plantavo Katica — —

'Zófike ocsi szo od csemeróv blizketale, lice sze nyé o'zerjavilo.

— Niti edne recsi vcs! — kricsála. Tó ne dopüsztim, ka bi moji sztarisje tak dr'záni bili, kak kó lisje, i dokecs bi jaz vsze zadoszta méla, nyima bi poszebnó szá'as dr'zála i bi vópogodila, pocsem sze nyima na vszáki dén jeszti dé. Za toga plantavoga kódisa sze tüdi jaz morem szkrbeti, i naj me bóg tak blagoszlovi, ali pobije, kak bom sze za ete szziromáke szkrbêla.

— Ali vis, 'Zófica, bógse bi biló csi — —

— Jaz tak miszlim, ka nama nê vrédno od toga du'ze gucsati. Zató miszlim, Stevan, dobriva prijátela szi bodeva. Ne mo te du'ze midila, z-bógom.

I z-táksim dr'zányom odísala, tak da bi kralica bila, nê pa edna szziromaska deklina. Zató sze dönök sztarala i dugo na milo jókala, gda zacsüla, ka Stevan Kószovo Julo zarócsó.

Jula edna tücsna deklina bila, ali méla je edno bogato tetico, po steroj céli herb na nyó glédo.

— Nikaj sze ne sztaraj, drága 'Zófica — pravo je Vümlec Matjas, eden vszigdár veszéli mlado'zenc, ki je v-prijátelszti bio z-'Zófikov i ki je 'ze vcs lét po 'Zófike sztopájaj hodo. Stevan nê vrédén, ka bi ti nanyega miszlila. Tak bi nyemi rad glavó sztrószo.

— Ne sztaram sze jaz za nyega — právi 'Zófica — ali tak hüdo csloveki deni, csi z-nyagovi vnógi lépi tróstov nikaj nede.

— Jaj csi ti itak vszigdár na Stevana miszlis, te ne vü pam tebé pitati, csi glih tó 'ze dugo na jeziki noszim.

— Szamo pitaj, batrivno — rátala ga 'Zófica.

— Jeli, zató, ka sze Stevan o'zeno, pa escse za péneze tó vcsino, ti zató nescsesz na szvoj céli 'zitek za deklino osztáti?

— Tó sze razmi, ka nê! — právi bisztro deklina.

— Zná bidti, ka je escse rano moje pitanje, ali du'ze nemrem zadr'závati; tó pitam od tébe, jeli scsés moja 'zene bidti? Csákaj escse, ne odgévori, prvle poszlühni naj ti vsze odpovem ka mi je naszrci. Nê szam bogat, ali toliko znam pripraviti, ka nama naszladni dom szprávim. Jaz pa tó 'zelém, ka tvoji sztarisje pri náj moro bidti, i Katica, ta sziróta bléda deklina tüdi.

— Oh, Matjas!

— Vis, jaz ti o'ádim, eto zató vcsenim, ár sze ktebi szlisijo. Jaz szam prószti i razkriti cslovek. V-mojó récs sze szlobodno zavüpas, tó obdr zim. Tebé tak z-csisztoga szrca lü-bim, ka bolje lübiti 'ze ne mocsogno, vóren i dober mó'z ti bodem v-mojem célom 'zitki, naj me tak bóg pomága.

— Kapa csi bi jaz dönök taksi odgovor dála, ka te nescsem za

Odvujdez z-Boszno.

mo'zá.

— Te tak osztánem, ár drügo nígdár za 'zeno ne vzemem. Jaz szam né táksi cslovek, ki sze vszáko lépo deklino zalübi. Jaz ednök lü-bim, ali eto za méne ne premenylivo i örocsno.

— Csi je tótak, te je naj bógse, csi vcsaszi privolim, — odgvorila 'Zófica szmehjom, i v-ocsáj szo sze nyé szkuze veszéljá szka'züvale.

— Pa részan?

— Kak pa nacsí!

— Naj te bóg blagoszlovi moja drága mála 'zena! — kricsó Matjas od radoszti.

Pol leta je minolo po tom zgodnyenyi, gda sze Stevan

pa Matjas na 'zeleznoj pôti szrécsata. Matjas sze jáko mrzlo poklono, ali Stevan prevecs pri gucusi bio.

— Dober dén, Matjas. Kak kaj tvoj oj 'zeni ide?

— Za hválim, dobro.

— Kak szo pa ti sztarisje pa Katica?

— Miszlim, ka nyim tüdi dobro ide, ár 'ze szva dvá tjedna odnyih niksi glász né dobila.

— Né szta glászi dôbila? jaz szam tô miszlo, ka szte vszi pod ednov sztrehov.

— Ka bi bili. Nigdár szo né z-nama pod ednov sztrehov 'ziveli. Z-ednim tjédnom pred gosztüvanyom po ednom rodi szta lépo örocsino dobila i szta szi edno sznaj'zno hi'zo küpila. Teva stárivera tam 'zivéta, vecskrát naj pohodita i nigdár knama szpráznimi rokámi neprideta.

— Részan? — pito Stevan, na velci glédavsi. Pa je to isztina. Pa kolko dobita, sesém praviti, kolko örocsina zadene?

— Miszlim, tak 40 jezér rh.

— Oh vrág! — kricso Stevan, tak je zméšan gráto, ka sze szpozábo, ka sze ne sika tô praviti. Tepa tvoja 'zena dönok bogata.

— Jaz szam né vrédnoszt, nego dobro 'zeno iszko, moja 'zena brezi örocsini tüli kincs — pravo Matjas.

— Ali je kaj znála ona od ete örocsine, da szam jaz za nyôv hodo?

— Tak miszlim, ka te za nistere dnih, da szi jo ti po vrgo, szo nyé na znánya dáli.

— Sto bi tô miszlo! ali zakój me né 'Zófika tô povédala. Dobro je znála, ka szamo záto szam odsztôpo, ár nyéne roditele szam né steo pri meni dr'zati.

— Jaz tak miszlim, 'Zófika tvojo lübéznoszt stéla szpoznati — odgovoro Matjas, pa sze nyemi v-ocsáj szmeh szka'züvo. Jaz szam od vrédnosztü tüdi szano po 'zenitvi zvedo.

Stevan od casmerov zobé vküpsztiszno.

— Kapa, Stevan, ti szi sze né o'zeno?

— Ka bi sze nebi, csi je tô tüdi 'zenitev, ka je cslovek k-ednomi lednomi bregi privézani.

— Tak szam csüo, ka tvoja 'zena bogata.

— Hm! lépa örocsina na nyô glédala; ali nyéna tetica, tá sztára compernica sze nekaj zmiszlila, pa je táksega po jeb-csloveka za mo'zá vzéla, ka bi nyé lehko szin b'ó, i na hitroma szta vsze zapravila. Edno nemasztó sztvár szam za 'zeno vzéó, stera niti toliko néma, ka bi szvojo nemasztoszt zakrila.

— Jáko sze mi milis — pravo Matjas.

Matjas povedo szvojoj 'zeni, kak sze nyéni nigdasnyi zarocsnik vkano.

— Lübléni Matjas — právla 'Zófika — nigdár nebi vör vala, ka bi on tak prázne gláve i szrcá cslovek bio. Oh, kak szam rada, ka szam tvoja 'zena grátala. Z Stevanom nebi nigdár blá'zena bila.

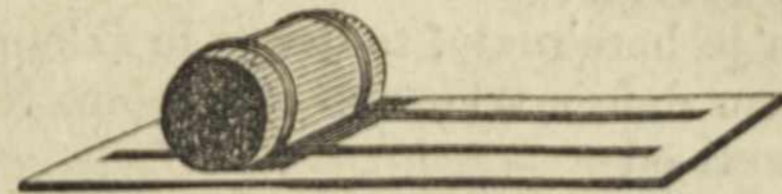
Kakda sze igle delajo?

Lüsztvó brezi igle nemre bidti. Vu dávnosztárom vrémeni je lüsztvó trnye, rib csonte i sila nücalo za sivanye. Sztróga vrémena obriszani lidje szo 'ze poznali to iglo po nasem razmenyi; eto szvedocsi novi testamentom od gamile i od iglé vühe gucusévi.

Vu Europi szo igle na nemskom vu Nürnberg városi naj prvle rejene, kak pizmó szvedocsi, ár tam szo iglárje 'ze te drü'ztvo meli. Tê szo igli vüha tak napravili, ka szo iglo na ednom konci na ténko razkovali, eto szo te na szerdini na dvoje vrezali i te szo teva dvá dokonca vküp szkovali. Eto szo sze odnyih angluske navcsili i tô mestrijo szo tak po bôgsali, ka szo naszkoroma zmasinami igle rédili. Angluske igle szo itak te prve, csi glih 'ze v-drüghih mesztaj tüdi dobre igle rédijo.

Iglé za sivanye szo ocelnoga drota, ete drot sze na 5 - 6 méter velki potács gorzmotivili i ete velki potács drota sze skárjami v-dvojem meszti na dvoje vr'ze. Tê falatja drota sze te escse dvakrát tak na dugo zre'zejo, kak duga igla bode.

Skárje masina môcs 'zené i t.k. sze drot po sztô faláti med skárje tiszka. Skárje v-ednoj minuti 21-krát vre'zejo; 100 falátov drota na dvakrát prék vre'zejo. V-ednoj vöri sze toliko zré'ze, ka sze z-toga 80 jezér igéo naprávi. Po etom deli szo ti falatja drota zvugnyeni. Tê sze tak zravnajo, ka 5 - 6 jezér sze vküpdene i na eto sze dvá 'zelezniva prasztana potégnetá; te sze malo ovrôcsi i med dvé ocelne blanye sze sztiszne edna blanya, je negenliva, ta drüga sze pa szém-tam gible i med tēmi blanyami sze na vednáko povála.) (1. kēp.)

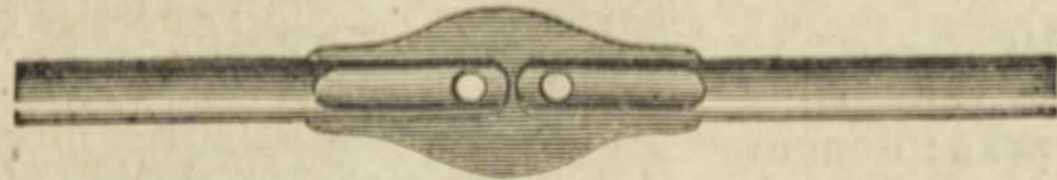

1. kēp. Skér za ednákanye igéo.

na dugôcso notri vrézanye má, ka ma sze teva dvá za vküpd-r'zánya gordjániya prasztana poglobocsita. — Potom sze ti falatje drota na obôma koncoma ospicsijo. Eto sze zbrüsenyom na kamli zgodi, steroga zremenom masin 'zené; v-ednoj minôti sze kamen 2000-krát more obrnôti, ovak spici szo né dobri. Ka sze naj od erjáve obráni, brüsenye sze na szühom zgodi. Eden delavec pri stiri kamlaj lehko brüsénye oprávi i steri delavec je dobro pripravni, v-ednem dnévi 30 jezér igéo ospicsi.

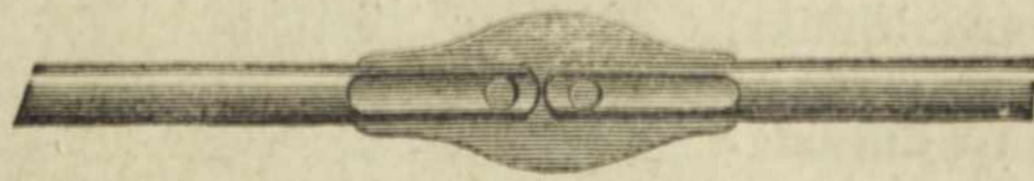
Po ospicsenyi sze iglé eden konec pripravni za prékbodnyenyé. Eto sze zrokôv z-hamricsom na náklavi zvelkov bisztrôcsöv zgodi. Delavec v-lévo rokô pri ospicsenom táli toliko drota vzeme, koliko dr'zati more i z-ednim vdárjnyom vszigidár vecs drota zavádi.

Vüho igli vövdarijo ali prékbodnejo. Csi sze vövdári te sze igla, zádnyim tálom na edem gorsztójécsi ocelni pén nálo'zi i z-hamricsom gorvdárijo. Z-ém sze globocsina naprávila, stera csi je szploj szkoz eztréta, eto je vüha igli (2. kēp.)

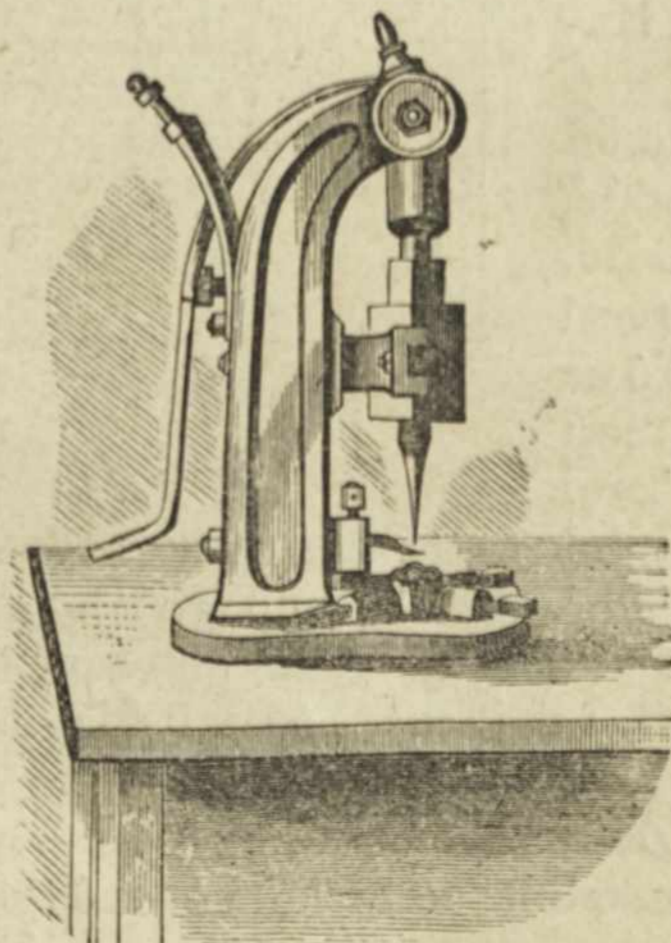
2. kēp. Dvoja igla po vövdarjnyji.

Vöbodnyenyé sze tak zgodi, ka iglo na olovni penyics na k'zijo i z-hamricsom lüknyo prevdárijo. Eto je jáko müdno delo, i szamo detecsa rôka zná opraviti. Áli deca szo v-tom jáko pripravni. Pred lükimi sze tak segajo, ka cslovecsa vlaszé prebodnejo i v-tô te' drügo vlasz potégnejo.

3. kēp. Igle po vöbodnyenyji.

Vu Angluskom vövdarnyenyom gorinihávojo i eden máli masin nücajo; (4. kēp.)

4. kēp. Eden zóbi masin za prebodanye.

na tom sze rôkna zdigacsa poté'zi, ocelno iglo doli sztiszne i to pod nyo djáno iglo prebodne.

Medtémtoza zdaj 'ze vsze nacsí zacsejo delati igle, kak

je tó vise naprédáno, ár meszto cslovecsi rôk sze szkoro pri vszâkom tom deli masin nûcajo, masin je ravna, masin je pri-prâvi za prebodnyenê, masin je prebodne. Da szo iglê 'ze na tolko gotove, te sze

5. kâp. Prebodanye igéo.

otrdijo. Geto szo sze vkûp na lûcsane, vedno málo koszitrno korito sze deno, gde po trosâyai vszâka igla vdil le'zênje pride Potom sze te na ognji o'zarjavijo i vcsaszi sze v mrzlo vodo ali v-oli sziplejo. Po vaze tom sze iglê v to naj 'zmetnêse delo vzmejo: vcsiscsenyé i v-polescsenyé, csi glih sze kak naj vecs v-delo vzeme. Na kusztom plâtni sze iglê razpreztrêjo i sze med nyé pêszek tori i sze zrepním ali lenovim olii na moci. Te sze tó vkûp za szûcse i kre dvâ kraja sze mocsno vkûp zve'ze. Po táksem 10—15 millionov igéo prido v-delo. Te sze té vkûp za szûkane iglê pod edno rôranco denejo i sze szêmtam válajo. Geto je tó 18 vôr tak trpelo, te sze iglê vövezmejo i sze v-eden 'zagancov pun bobén denejo, steri sze edem csasz sz'm-tam obrâcsa. 'Zaganca oli, pêszek i drûgo nasznâjgo od igéo razlocsi i iglê szo 'ze lescsêce. Po táksem iglê deszêtkrát pod rôranco pridejo. Zâdnyis sze v vreloj 'zâjfajnoj vó li zaperéjo i v-'zaganci sze poszisijo. Tó delo z-iglamî oszem dni trpi i z tém szo te prôszte iglê gotove; szamo sze moro escse v rêd vzéti, te z-rôranjom sztrête vöprebérati. Eto delo deca jáko frisko oprâvi. Ki iglo nûcejo, ne miszlijo na tó, ka po kaksom trûdnom deli sze tá skér sivanya za tó prilicsno na právi.

Razlocsne glâszi.

Buda-Pest, 30-toga mêsnyeka.

— Brezkvi z-Amerike na odávanye k-nam vozijo. Escse né jáko dugo, ka szo brezkvi z Amerike na odajo v-Europe posz-lane i z-toga eden tao k-nam prisó. Ki ete brezkvi posila, je na szvéti te prevî pôvar toga szadü i zató edem veliki ogrâd má, steroga velkôcsa 250 plûgov zadene i v-nyam vise sztô jezér drevja brezkvi jeszte. Lâni je z-toga szadü za 125 jezér krbül odo. Za ete szâd od nâsz vnogo pénez prêk od ide môrja.

— Od miniszteriuma poloobdelanyo sza orszacska drûstva vérsztva gorzazvána, ka sze naj odnyih vecs mesztaj za drv i szadü povanya volo vcsenyé obdr'záva, ka sze vu 4—6 dnévi naj vsze szpokâ'ze, ka je v-tom dugoványi znat' potrêbno onim, ki sze z-glâszili bodo.

— Meszo z-Amerike v-Europe 'ze tûdi vozijo. Naj menyê 12 dnih trpi, ka hajôv z-Amerike na môrji v-Europe pride; ka sze naj meszô na toj dugoj pôti ne pokvari, nego naj tak v-Europe pride, tak da bi 'zivincse tû bujto bi'ô. Na eden hajôv sze od 200 'zivine meszô nakladé. Meszô sze v-'zaklaj na ednom presztornom meszti gorzobesi, gde v-ladaj léd sztoji, pa sze zrák zmasinom na szûhom dr'zi i tak knam pride. Vu Angluskom 'ze tákse meszô jêo. Vu Ameriki vnogo 'zivine, i vsze meszô nemro odati, vértovje szo tó vözmizlili, ka do prêk môrja vozili i tak sztoga haszek vlekli. Tó tûdi kâ 'ze, kak lûsztvo vsze premislâve, ka naj z-vszeza haszek vzeme.

— Krumpise zaprâvlas 'zû'zevka je z-Amerike v-Europe prinesena i 'ze vecs mesztaj cêli pôv krumpisov zaprâvila. Pre-povedanoje z-Amerike krumpise v-Europe pripeleti i 'zakli i drûgo blâgo sze more szigorno preglédnoti. Na dale od miniszteriuma vödáno, ka naj vszâki vért pazlivi bode i csi kaj vtom tâli zapâzi, naj od toga vcsaszi glâsz dá.

— Törçi na vogrszkom. Prvikrát sze zgodi, ka törçi szvojo domovino povr'zejo. 80 törçi szo v-Szerajovi tó prosnyô k-vârosi notri dâli, naj sze od mohamedanszkoga zvezka od pisztijo, ár oni vogrszki mesztancsarje scsêjo bidti. — Velki vihér je bio 24 toga v-vecs mesztaj v-orzâgi, nâjmre Somogy-i Fehérvârmegyövi doszta kvâra zroküvo: oszlice odneszo, hi'za pôdro i kukorco do téo povâlo. — 61 lét golombis v-téli noszo eden na Nemskom né dávno v-80 leti mreti vojnik, komi sze je te golombis v-1815-tom leti med francusom i nemoi tekô-csem boji med rébra prevrto. — 'Zenszke do pri 'zelezni potaj za merkâcse tûdi v-szlû'zbo vzéte. — Vu Liptóvârmegyövi edna 'zenszka sze z-mô'zom szvâdila, pa ga tak stêla szvâditi, ka nyemi'skegyen vu'zgâla i od toga je te 130 hi'z pogorelo. 'Zenszka notri zaprêta. — Mikó Imre gróf, ki je vu 1867-tom leti miniszter bio i ki 'ze od nisterih dnévov vu szmrtnom betégi le'zi v-Erdelszkom na kalvinzko sôlo je 60 jezér rainskih darüvo. — Rim pápe nigda velke oblâszti miniszter, Antonelli, na szmrtnoj poleszti le'zi. V-toj naj véksoj vrocsini ga mraz tere i 'zelôdec nyemi jela ne trpi. — Na Nyiregyházi szo ednoga morili, 1800 rh. pénez szo nyemi vzéli i csizme szo nyemi tûdo od neszli.

Jeszén trêslîko prineszé. Prinasz szlovenszko lûszto tákso lagoja sego má, ka gda sze szâd zoriti zacsnê, te 'ze drevje vecs méra nema. Malo steri je tákai, steri ne bi prilîko iszko, gder pod joblan, hrûsko ali pod drûgo szadoveno drêvo pridti; tákai parôvec v-szili tak véke drevja szpotere, ka od trê lét pôv zaprâvi. Tákai szo právi protivnicke drevji. Tó je edno; to drûga je pa tó, ka malo steri na tó glêda, jeli je zrêli szâd ali nê, sterim szî lûste scsê odegnati; na dale pa szâd jeszti dakoli nê dobro, ár tó rêd 'zelôdeca ne trpi i tó vszîgdâr z-trêslîkov kastiga. Ete beteg tûdi jáko na pré pomâga jeszenszko hladno vrêmen. Lûsztvo je pre malo szkrblivo za tó, ka bi dobra odêvka vszîgdâr pri rokaj bila. Csi pa steroga kâksi beteg zgrâbi, te toga zrok v-kâksoj comperniji iscse, ár ne vé, ka csloveka szkoro vszîgdâr razszhlâdênje i pokvarnyênje 'zelodeca v-beteg szprâvi.

— Réditel ete novin vise sêszt tjédnov nê eti v-glavnom varasi bio i zâto sze te 8 — mi broj malo za keszno. Proszim zâto nikaj nezamerta. Zdj de pá vrédi slo.

— Djâkovszki pûspök, Strossmayer, za volo poszluhsênja krâleszke récsi je vu Bcs zezváni bio, ár nyagova imánya szo z-velikim dugom naklajena, pa on dônok 30 jezér rainskih poszlo na pomâganye szrbom. — Vu Erdelszkom granico za grâdajo, ka csi bi kâksa szila prisla, na eti mesztaj ti ne pozváni goszti szo na dobro pocsâkani.

— Pâzi na ogen! vszâko leto sze vnogo vrêdnoszti od ognya zaprâvi i lûsztvo sze dônok tak 'zmetno navâja k-szkrblivoszti ognya. Koliko vértov je 'ze na nîkej szprâvila ta nepalivozt na ogen, pa dônok vszîgdâr vecs i vecs tákse 'zalosztnê glâszî csüjemo. Nâjmre v-mêsnyek mêszeci najvecs glâszî csüti od ognya zroküvane neszrecse. V-etom mêszi tûdi vu vnôgi mesztaj je ogen lûsztvo od vszeza szpravo, ka

szo szi z-trüdom privértiváli. Od eti neszrečs nistere gorizamerkamo. Vu véski Málom-Gyarmati je 159 hi'z pogorelo. Cérkev i sôla tüdi pogorela. — Na Raba-Hidvégi toga mészeca 6-toga 43 hi'z je ogen zapepelo. — 7-ga vu Kassa-Uj-falu-i pol tála vesznice pogorena i edna 'zenszka z-cecátkim detetom sze v-dini zadühsila. 3-jega vu Barsvármegyövi na Lévi 16 hi'z je pogorelo, 6-toga na Verebélyi 10 hi'z sze do téo pogorele. Vöter je ogen kre brütiva le'zéci marov od neszo i tam vsze szilje, kôla i drüga skér zgoréla i escse na brütivi kri'zi szo tüdi zgoréli. Vu Szabolcsvármegyövi, na Mogyorósi 8 moga 45 hi'z je pogorelo, escse szadoveno drevje je zgorélo. Vu Somogyvármegyövi Darány véski 32 hi'z je zgorélo. Csurgó vesz je 15-toga szploj zgorélo, szamo pét hi'z i cérkev osztála. Edno déte pri oszlici szpicami ogen nalo'zilo i z-toga ogen vö vdaro. Vu Nyitravármegyövi Vagyócz véski sze edna oszlica vu'zgála i od ete vésk v-plamén vdárila. 90 hi'z i vnogo szilja zgorélo. — Escse vise v-50 mesztaj je v-etom meszéci v-orzági ogen lidém nyihovo vrédnoszt na nikoj szpravo.

— 'Zidovje küpijo Palesztino. Edne 'zidoszke novine pisejo, ka od törszkoga sztrána je angluskim 'zidovom, sterim je Törszkiország du'zen, porácsano, naj Palesztino küpijo. 'Zidovje v-ptühinezki országgaj szo vküpsztopili, ka naj eto nyihovo indasnye meszto pá nezáj dobijo. Ali pitanye: jeli májo 'zidovje volô nezáj idti v-Palesztino?

M á l i v é r t .

V-cêlom orzági sze velko gibanye szka'züje. Lüsztvo sze vsze bolje zacne szkrbeti, kak bi szi szvoj sztális v-ednom ali v-drügom po bôgsati moglo. Nas ország v-prevom rédi dohodke z-poloobdelanya vlecsé, záto tak pri pôvanyi szilji, kak pri goricaj i pri pôvanyi szadü sze vszáki vért pasesi navcsiti, ka ti pôtkázajôcsi vértovje szo za dobro i hasznovitno szküszi. Nê trebê miszli, ka bi tákse delo z-vnogim sztroskom hodlo. Kabi. Tô je nê niksa szkrivoszt. Tô je drügo nikaj nê, ka vszáki vért, naj má kak sté málo vérszto, naj szvojo zemlô csedno zná nücati. Naj pova tákse szilje, stero naj bolje rodi, naj táksi rédpela, ka nyemi zemla zvecsfele pôva naj dohodke noszi, naj zemlô dobro pri právi, naj ni eden falat zemlé zobszton ne le'zi, ár de szamo tak szvojga trüda haszek vido, csi vért vsze tô dobro pri miszli, ka hasznovitnoga vidí, ali csüje, tô naj na szvoj haszek obrné. Jáko sze v-kani, ki tô miszli, ka nyemi nê potrečno vu vérszti nikse obnovlenye, on li pri sztárojev návadi osztani. Szamo ka sze v-drügom táli 'ze vsze obnovilo. Sztroski vszáki dén raztéjo. Z-tém vréd moro vértovje szvojga vérszta ravnanya pobôgsati i iszkata, kak bi nyim mogocsno bilô toliko pri vértivati, ka bi sztroske z-lehkim pokrivali. Vszáko leto sze véksa 'zmécsa na rame vértom nakláda. Orszacska potrečsina ne pita, jeli do vértovje tô mogli nosziti. Vö sze navr'ze, i ki nemre sztroske placšüvati, frisko na nikoj pride. Tô je drügo pitanye, jeli sze orszacska vértivanye dobro pela ali nê. Od toga sze trbê v-drügom meszti gucsati. V-prvom rédi sztoji tô, ka vszáki sze za szébe more szkrbeti, ka csi szo vértovje bogáti, ország je tüdi bogat i szamo szi táksi ország zná szlobocsino pripraviti, steri je bogat.

Ete recsi v-pametivati vam, szlovenszki prijátelje, jáko potrečno. Tô 'ze od nigda tak jeszte, ka vász trücati trbê táksemi deli, ka vam na haszek szlü'zi. Záto bojte szkrblivi na dobre sôle. V-zdásnyem vrêmeni 'ze nê zadoszta, csi stoj szamo plüg dobro dr'zati zná, knige more tüdi obracsati znati, ár sztoga sze na vcsi, ka sze gder v-ednom ali drügom táli pri vérszti za hasznovitno pokázalo; po táksem sze zvê, ka cslovecsa pamet zná vesiniti i szamo je tak mogocsno, ka táksi, komi mosnya ne dopüszi, ka bi z-szvoje véski kraja po velkom szvéti hodo, ka z-vê, ka de nyemi dobro naszledüvati.

Miniszteriuma poloobdelanya sze za tô jáko szkrbi, ka veska szadiscsa sze naj rédi, ka sze lüsztvo naj pôvanyi szadü navádi. Prinasz, na szlovenszkom, nisterim vesznice je za szadiscse zemla vözmerjena, dönok komaj csi vdvöma mesztoma sze táksiva ograda nájdeta i csüdo bi bilô, csi szta teva nê zapüscseniva. Ki kaj mára za obsinszko dugoványe, naj sze malo potrdi za tákse ograde, ka csi gder za tô zemla dána, naj sze za tô nüca, nê pa za drügo.

Szilje. Vnogi mesztaj v-orzági szühocsa kukorco i krum-pise zapriváli, záto szo nê csakali z notri szprávlenyom i szo gorzorali. Vu Med'zimuriji kukorca lepô sztoji. Kak sze glászi, szilje jáko malo dáva, záto cêna sze dönok ne zdigáva, ár z Vlaskoga vnogo szilja zdaj k-nam pride, ár da je od 1-ga jakobescseka za tô granica po právdi od prêta. Eto nasega országa vértom vnogo kvára zroküje. z-Ruszkoga sze zdaj tüdi vnogo psenice k-nam pripela prék na vlaskoj granici, ár tam ne plácsa vámo. Cêna szilji je bila: psenica 74—80 klgr. 8 rh.; 40 kr. — 10 rh. 40 kr.; 'zito 70—72 klgr. 8 rh. 20—40 kr.; jecsmen 60—70 klgr, 6 rh. 30 kr. — 7 rh. 19 kr.; ovesz 36—40 klgr. 6 rh. 95 kr. — 7 rh. 10 kr.; kukurca 74 klgr. 6 rh. 40 kr.; grah 8 rh. 20 kr.; grásics sztári: 13—14 rh.; lécsa nôva; 12 rh. 50 kr.; pseno 8 rh. 40 kr. Mászcsava zlagvom 72 rh. 50 kr.; 'zivinszko szenye: pár volôv od 146—325 rh.; pár kráv 135—227 rh.; dojne krave pár 128—320 rh. Govenszko meszo 100 klgr. 46—51 rh.

Naprêplácsa sze od zacsetka vszákoga meszeca gorveme. Ki szo pénez na prêplácsa na leto preminyenoga st'nyeka escse itak nê notri poszlali, proszim naj ne zamüdiyo tô vcsiniti. Escse szojo nisteri ztiszki zdr'zavsvi vsze broje od etih novin zacsetka ma. Csi bi stoj med naprêplácsarov nisteri broj „Prijátel“-a nebi k-rókam dôbo, naj eto na postnoj karti vcsaszi naznánye dá, pa sze nyemi odosztanyen broj odposle.

Goszp. H—r S. v-Grádei. Piszmo szam dôbo. Hvála. Nê szadomá bio.

Goszp. Dr. pri Szávi. Poszlano je pre dugo. Krátke peszmi proszim. T—z itak 'ziv?

X. X. Ne mogocsno. Táksa kniga sze v-Zágrebi ali v-Belomgrádi nájde.

Podgovoren réditel: **Agustich Imre.**